

ปัญหาการกำหนดบทลงโทษตามมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติมาตรการ ในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534

พัชรีย์ หนูชุม¹

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธานี วรรณัทธ์²

1. บทนำ

สถานการณ์ปัญหายาเสพติดในปัจจุบัน ได้แพร่ระบาดและทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นทุกปี ถือเป็นภัยคุกคามที่กัดกร่อนบ่อนทำลายประเทศชาติ ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงในชีวิตและทรัพย์สินของมวลมนุษยชาติ รวมทั้งความมั่นคงทางเศรษฐกิจ การเมือง และอธิปไตยของนานาอารยประเทศ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งและถือเป็นปัญหาเร่งด่วน รัฐบาลทุกยุคทุกสมัยถือเป็นเรื่องสำคัญและให้ปัญหาดังกล่าว เป็นวาระแห่งชาติ

แม้ประเทศไทยได้มีการทำสงครามต่อสู้กับยาเสพติดมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน แต่ก็ยังไม่บรรลุถึงผลสัมฤทธิ์สูงสุดในลักษณะของการควบคุมปัญหายาเสพติดได้อย่างสิ้นเชิง สาเหตุสำคัญสืบเนื่องมาจากการพัฒนาของโลกในยุคปัจจุบัน และวิวัฒนาการทางเทคโนโลยี มีเทคนิควิธีการสมัยใหม่เป็นเครื่องมือ มีการติดต่อสื่อสารและการคมนาคมแห่งยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization) ที่เอื้อประโยชน์อย่างยิ่งต่อการประกอบอาชญากรรม จะเห็นได้ว่าสังคมไทยมิได้เผชิญเฉพาะปัญหาอาชญากรรมพื้นฐาน แต่กำลังเผชิญกับปัญหาอาชญากรรมพิเศษที่มีการพัฒนารูปแบบวิธีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เป็นระบบ และมีลักษณะเป็นเครือข่าย ผู้กระทำความผิดมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ก่อความเสียหายและผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ การเมืองและความมั่นคงของประเทศ

โครงสร้างของอาชญากรรมยาเสพติด ประกอบด้วยส่วนสำคัญอยู่ 3 ส่วน คือ

1. คน อันได้แก่ ผู้กระทำความผิด
2. ยาเสพติด อันได้แก่ วัตถุหรือสิ่งของต้องห้ามตามกฎหมาย
3. เงิน ทรัพย์สินหรือรายได้จากการกระทำความผิด

ดังนั้น หากภาครัฐต้องการเอาชนะสงครามยาเสพติด จึงจำเป็นต้องทำลายโครงสร้างดังกล่าวให้หมดไปอย่างเด็ดขาด ซึ่งต้องดำเนินการในทุกด้าน นอกจากมาตรการทางบริหารแล้ว มาตรการทางกฎหมายก็มีความสำคัญอย่างมากที่จะควบคุมหรือลดการแพร่ระบาดของยาเสพติด

¹ นักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ ปรีดีพนมยงค์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

² ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถือเป็นมาตรการหลักในการปราบปรามยาเสพติด และที่สำคัญต้องไม่ละเลยที่จะดำเนินมาตรการด้านการป้องกัน ด้วยการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจถึงปัญหาหรือผลกระทบของปัญหาหรืออาชญากรรมยาเสพติด

ประเทศไทยได้ตระหนักถึงสภาพปัญหาจึงได้เข้าเป็นภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติ ว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988 และได้วางแนวทางปฏิบัติตามข้อผูกพันของอนุสัญญาฯ ที่ประเทศไทยต้องยึดถือปฏิบัติ โดยการออกมาตรการทางกฎหมายรองรับการปฏิบัติตามอนุสัญญาฉบับแรก อาทิ มาตรการสมคบกันกระทำความผิด และมาตรการสนับสนุนหรือช่วยเหลือในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 ออกใช้บังคับ เมื่อวันที่ 28 กันยายน 2534 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้การปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และเพื่ออุดช่องว่างของกฎหมาย พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 โดยพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 นั้น มีมาตรการที่สามารถจับกุมดำเนินคดีกับบุคคลผู้อยู่เบื้องหลังในการกระทำความผิด ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มนายทุน ผู้สมคบกันกระทำความผิด และผู้สนับสนุนหรือช่วยเหลือในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด มาลงโทษได้อย่างกว้างขวางและรอบด้าน มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะความผิดฐานสนับสนุนหรือช่วยเหลือ ตามมาตรา 6 และความผิดฐานสมคบ ตามมาตรา 8 โดยปรับใช้อย่างผสมผสานกับมาตรการทางกฎหมายที่มีอยู่แล้ว อาทิเช่น ประมวลกฎหมายอาญา ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

จากที่กล่าวมาจะเห็นว่า กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามยาเสพติด ได้มีการปรับปรุงแก้ไขมาโดยตลอดแต่ปัญหายาเสพติดยังคงแพร่ระบาดอยู่อย่างกว้างขวาง เนื่องจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในแต่ละครั้งมีบุคคลเข้ามาเกี่ยวข้องหลายคน แต่ละบุคคลมีบทบาทหน้าที่ที่แตกต่างกันไป ดังนั้นมาตรการทางกฎหมายที่ใช้บังคับควรเป็นมาตรการที่สามารถบังคับใช้ได้จริงกับผู้กระทำความผิดแต่ละบุคคล อีกทั้ง การแก้ปัญหาดังกล่าวมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนของสังคมไทยควรจะได้มีโอกาสร่วมกันในการศึกษา วิเคราะห์หาลู่ทางเป็นองค์รวม เพื่อทราบถึงปัญหา อุปสรรคและข้อเท็จจริงใด ๆ ที่ทำให้มาตรการทางกฎหมายในการปราบปรามยาเสพติดมีประสิทธิภาพ เหมาะสมกับบริบทสังคมไทย

การศึกษานี้ ผู้เขียนจึงมุ่งศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคที่ทำให้มาตรการทางกฎหมายในการปราบปรามยาเสพติดในสังคมไทยไม่ได้ผลเท่าที่ควร โดยศึกษาถึงปัญหาการกำหนดบทลงโทษความผิดฐานสนับสนุนหรือช่วยเหลือ ตามมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 และศึกษากฎหมายต่างประเทศ รวมทั้งเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาตลอดจนการแก้ไขปัญหาลู่ทางและข้อจำกัด เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายในการปราบปรามยาเสพติดมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ได้สัดส่วนเป็นธรรม และเหมาะสมกับบริบทสังคมไทย และเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินคดีที่มีผู้กระทำความผิดหลาย

คนเข้ามาเกี่ยวข้อง ตามหลักการใช้มาตรการบังคับทางอาญาให้เหมาะสมกับบุคคล (Individualization of Punishment) รวมทั้ง เพื่อพัฒนามาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสม ต่อไป

2. แนวคิด ทฤษฎีและสภาพปัญหาการกำหนดบทลงโทษความผิดฐานสนับสนุนหรือช่วยเหลือในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดถือเป็นอาชญากรรมประเภทหนึ่ง ที่มีอัตราการเกิดและทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังมีเครือข่ายที่ขยายตัวเพิ่มมากขึ้น หรืออาจกล่าวได้ว่าสังคมไทยปัจจุบันมิได้เผชิญเฉพาะปัญหาอาชญากรรมพื้นฐาน แต่กำลังเผชิญกับปัญหาอาชญากรรมพิเศษที่มีการพัฒนารูปแบบการกระทำความผิดที่เป็นองค์กรอาชญากรรม (Criminal Organization)

ผู้เขียนจึงได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับลักษณะและประเภทของอาชญากรรม สภาพปัญหาการกำหนดบทลงโทษและแนวทางการกำหนดบทลงโทษที่เหมาะสมสำหรับผู้ร่วมกระทำความผิดในฐานะสนับสนุนหรือช่วยเหลือ ในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด รวมถึงหลักทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะอาชญากรรมยาเสพติด

การศึกษาอาชญากรรมยาเสพติด จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องเข้าใจความหมายของคำว่า “อาชญากรรม” และลักษณะโดยทั่วไปของอาชญากรรม เนื่องจากเป็นพฤติกรรมหรือการกระทำที่ฝ่าฝืน เป็นปฏิปักษ์ต่อสังคมอย่างรุนแรง สังคมจึงควรที่จะต้องมีมาตรการในการดำเนินการ ต่อพฤติกรรมหรือการกระทำความผิดดังกล่าว โดยผู้กระทำความผิดต้องได้รับโทษจากการกระทำของเขา อีกทั้งยังได้ศึกษาถึงความหมายของคำว่า อาชญากรรม (Crime) องค์กรอาชญากรรม (Criminal Organization) ยาเสพติด (Narcotics Drug) และประเภทของอาชญากรรม

2.2 โครงสร้างของความผิดอาญา

การจะวินิจฉัยว่าบุคคลใดต้องรับผิดในทางอาญาสำหรับการกระทำของตนเองหรือไม่ โดยทั่วไปต้องพิจารณาจาก “โครงสร้างความรับผิดอาญา”

โครงสร้างความรับผิดอาญา ซึ่งมีสาระสำคัญ 3 ประการ ได้แก่

1) การกระทำครบองค์ประกอบที่กฎหมายบัญญัติ ได้แก่ องค์ประกอบภายนอกและองค์ประกอบภายใน

2) การกระทำนั้นผิดกฎหมาย และ

3) ผู้กระทำมีความชั่วร้ายหรือความชั่ว

โครงสร้างของความผิดอาญาของประเทศต่าง ๆ มีวิธีการวิเคราะห์ที่แตกต่างกันออกไป ความแตกต่างกันนี้มิใช่เกิดขึ้นจากความแตกต่างของระบบกฎหมาย ดังนั้น จึงควรศึกษาโครงสร้างความรับผิดทางอาญาของแต่ละประเทศประกอบด้วย

2.3 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการกระทำความผิดในทางอาญา

1) ทฤษฎีว่าด้วยการกระทำในทางอาญา จากการศึกษาวิเคราะห์การกระทำของมนุษย์ และจากผลของการวิเคราะห์การกระทำของมนุษย์ทำให้เกิดทฤษฎีว่าด้วยการกระทำที่สำคัญ 2

ทฤษฎี คือ ทฤษฎีการกระทำก่อให้เกิดผล (Kausale Handlungslehre) และทฤษฎีความมุ่งหมายของการกระทำ (Finale Handlungslehre)

2) ทฤษฎีการแบ่งแยกผู้กระทำความผิดกับผู้ร่วมกระทำความผิด คือ

- ทฤษฎีการร่วมกระทำความผิดในทางภาวะวิสัย เป็นทฤษฎีที่ถือเอาการกระทำเป็นหลัก กล่าวคือ การกระทำของใครที่ทำให้เป็นการกระทำที่ครบองค์ประกอบที่กฎหมายบัญญัติเป็นความผิด และผู้ที่กระทำครบองค์ประกอบที่กฎหมายบัญญัติ ก็เป็นผู้กระทำความผิด

- ทฤษฎีการร่วมกระทำความผิดในทางอัตตวิสัย เป็นทฤษฎีที่ถือเจตนาของผู้กระทำความผิดเป็นหลัก กล่าวคือ พิจารณาด้านจิตใจของผู้กระทำว่าได้ถือเอาการกระทำเป็นการกระทำของตนเอง (To Be His Own) หรือเป็นการกระทำเพื่อผู้อื่น (Act of Another) ซึ่งหากผู้กระทำได้กระทำอย่างเป็นการกระทำของตนเองก็ถือว่าเป็นผู้กระทำความผิด แต่ถ้าได้กระทำอย่างเป็นการกระทำเพื่อผู้อื่นก็จะถือว่าเป็นผู้ร่วมกระทำความผิด

- ทฤษฎีความรับผิดชอบของบุคคลในทางอาญา ในปัจจุบันการกระทำความผิดทางอาญามักมีผู้ร่วมกระทำความผิดมากกว่าหนึ่งคน โดยบุคคลแต่ละคนที่ร่วมในการกระทำความผิดไม่ว่าจะเป็นผู้กระทำความผิด หรือผู้ร่วมกระทำความผิดก็ย่อมมีบทบาทและหน้าที่ที่แตกต่างกันออกไป ดังนั้น การพิจารณาความรับผิดชอบของผู้กระทำความผิด และผู้ร่วมกระทำความผิดย่อมมีความแตกต่างกันด้วย ตามบทบาทและหน้าที่ในการกระทำความผิด

- ทฤษฎีนายเหนือการกระทำความผิด เป็นทฤษฎีที่ได้แบ่งแยกผู้กระทำระหว่างการเป็น “ผู้กระทำความผิด” กับการเป็น “ผู้ร่วมกระทำความผิด” กล่าวคือ ผู้ที่มีอำนาจเหนือที่จะสามารถควบคุมการกระทำที่ก่อให้เกิดความผิดได้เท่านั้น คือ “ผู้กระทำความผิด” ส่วน “ผู้ร่วมกระทำความผิด” ก็คือ ผู้ที่ไม่มีอำนาจเหนือที่จะควบคุมการกระทำที่ก่อให้เกิดความผิดนั้นได้

2.4 แนวความคิดเกี่ยวกับความรับผิดชอบในทางอาญา

การศึกษาลักษณะของการกระทำความผิดที่มีผู้ร่วมกระทำความผิดหลายคน เพื่อแยกผู้กระทำความผิดแต่ละคนออกจากกันตามลักษณะของการกระทำและสะดวกแก่การพิจารณาคดีในการบัญญัติกฎหมายอาญาเกี่ยวกับผู้ร่วมกระทำความผิด แบ่งออกเป็น 2 ระบบ ดังนี้

1) ระบบผู้กระทำความผิดหนึ่งเดียว เป็นระบบกฎหมายของกลุ่มประเทศที่บัญญัติกฎหมายอาญาโดยถือว่าผู้ที่มีส่วนร่วมในการกระทำความผิดทุกคนต่างเป็น “ผู้กระทำความผิด” ในความผิดที่เกิดขึ้น ไม่คำนึงว่าการมีส่วนร่วมของเขาคงจะมีความสำคัญต่อการกระทำทั้งหมดนั้นหรือไม่ อย่างไร ในระบบผู้กระทำความผิดหนึ่งเดียวจะระวางโทษผู้ที่มีส่วนร่วมในการกระทำความผิดเท่ากันทั้งหมด

2) ระบบผู้ร่วมกระทำความผิด เป็นระบบกฎหมายของกลุ่มประเทศที่บัญญัติกฎหมายอาญาโดยมีการแบ่งแยกผู้ที่มีส่วนร่วมในการกระทำความผิดออกไปเป็นหลายประเภทอย่างชัดเจน โดยแยกแยะ “ผู้กระทำความผิด” ออกเป็น ผู้กระทำความผิดโดยตรง ผู้กระทำความผิดโดย

ทางอ้อม ผู้ร่วมกระทำความผิดด้วยกัน หรือตัวการ และผู้กระทำความผิดข้างเคียง ผู้ก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำความผิด และผู้สนับสนุนการกระทำความผิด

รวมทั้งได้ศึกษาลักษณะของตัวการ และลักษณะของการสนับสนุนหรือช่วยเหลือ ตามมาตรา 83 และมาตรา 86 แห่งประมวลกฎหมายอาญา

2.5 ความผิดฐานสนับสนุนหรือช่วยเหลือ และฐานสมคบกันกระทำความผิด ตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534

พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 มีสาระสำคัญอยู่ 3 ประการ คือ

(1) เขตอำนาจศาล

พระราชบัญญัติฉบับนี้ ได้ขยายเขตอำนาจของศาลให้กว้างขวางกว่าเขตอำนาจตามประมวลกฎหมายอาญา

(2) ฐานความผิด

สำหรับฐานความผิด ภายใต้พระราชบัญญัติฉบับนี้ ประกอบด้วย

ก. ความผิดฐานกระทำการสนับสนุนหรือช่วยเหลือ ในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ผู้กระทำความผิดฐานนี้ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับตัวการในความผิดนั้น (มาตรา 6)

ข. ความผิดฐานพยายามกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ผู้กระทำความผิดฐานนี้ต้องระวางโทษตามที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น เช่นเดียวกับผู้กระทำความผิดสำเร็จ (มาตรา 7)

ค. ความผิดฐานกระทำการสมคบกันตั้งแต่สองคนขึ้นไปเพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ผู้กระทำความผิดฐานนี้ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี ปรับไม่เกิน 50,000 บาท (มาตรา 8 วรรคหนึ่ง)

เมื่อมีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เพราะเหตุมีการสมคบกันดังกล่าว ผู้กระทำการสมคบต้องระวางโทษตามที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น (มาตรา 8 วรรคสอง)

ง. ข้าราชการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ต้องระวางโทษเป็นสามเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น (มาตรา 10)

(3) การริบทรัพย์สิน ทรัพย์สินที่ถูกริบตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ มี 2 ประเภท คือ ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และทรัพย์สินของกลาง

หลักการกฎหมายยาเสพติด ตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 ฉบับนี้ ใช้กับความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เฉพาะกรณีดังต่อไปนี้ 5 ข้อหาหลัก คือ ผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายซึ่งยาเสพติด และให้หมายความรวมถึง การสมคบ สนับสนุนหรือช่วยเหลือหรือพยายามกระทำความผิด 5 ฐานความผิดดังกล่าวด้วย และต้องยาเสพติด 25 ชนิด ตามที่ระบุในกฎกระทรวง

รวมทั้งศึกษาถึงลักษณะความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดและการดำเนินคดียาเสพติดในข้อหาสนับสนุนหรือช่วยเหลือผู้กระทำความผิด ในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เพื่อทราบถึงความหมาย ขอบเขต ข้อจำกัด และการกำหนดบทลงโทษ สำหรับข้อหาสนับสนุนหรือช่วยเหลือในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และความผิดฐานสมคบกันกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

เนื่องจากกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด มีบทบัญญัติบางประการซึ่งแตกต่างจากบทบัญญัติในกฎหมายอาญา หรืออาจเรียกได้ว่าเป็นลักษณะพิเศษของกฎหมายยาเสพติด เช่น การสนับสนุนการกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา เป็นการกระทำที่เป็นการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกก่อนหรือขณะกระทำความผิด ซึ่งผู้สนับสนุนการกระทำความผิดต้องระวางโทษสองในสามส่วนของโทษที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดที่สนับสนุนหรือช่วยเหลือ (ดูประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 86) ตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 มาตรา 6 บัญญัติไว้ว่า “ในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ผู้ใดกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับตัวการในความผิดนั้น

- (1) สนับสนุนหรือช่วยเหลือผู้กระทำความผิดก่อนหรือขณะกระทำความผิด
 - (2) จัดหาหรือให้เงินหรือทรัพย์สิน ยานพาหนะ สถานที่ หรือวัตถุใด ๆ เพื่อประโยชน์หรือให้ความสะดวกแก่การกระทำความผิด หรือเพื่อมิให้ผู้กระทำความผิดถูกลงโทษ
 - (3) จัดหาหรือให้เงินหรือทรัพย์สิน ที่ประชุม ที่พำนัก หรือที่ซ่อนเร้น เพื่อช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกแก่ผู้กระทำความผิด หรือเพื่อช่วยเหลือให้ผู้กระทำความผิดพ้นจากการจับกุม
 - (4) รับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดจากผู้กระทำความผิด เพื่อประโยชน์หรือเพื่อให้ความสะดวกแก่ผู้กระทำความผิด หรือเพื่อมิให้ผู้กระทำความผิดถูกลงโทษ
 - (5) ปกปิด ซ่อนเร้น หรือเอาไปเสียซึ่งยาเสพติดหรือวัตถุใด ๆ ที่ใช้ในการกระทำความผิด เพื่อช่วยเหลือผู้กระทำความผิด
 - (6) ชี้แนะ หรือติดต่อบุคคลอื่นเพื่อประโยชน์ในการกระทำความผิด
- ผู้ใดจัดหาหรือให้เงินหรือทรัพย์สิน ที่พำนัก หรือที่ซ่อนเร้น เพื่อช่วยบิดา มารดา บุตร สามี หรือภริยาของตน ให้พ้นจากการถูกจับกุม ศาลจะไม่ลงโทษผู้นั้นหรือจะลงโทษผู้นั้นน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้”

2.6 มาตรการทางกฎหมายระหว่างประเทศเกี่ยวกับยาเสพติด

ประเทศไทยได้ตระหนักและให้ความสำคัญแก่ปัญหาองค์การอาชญากรรมยาเสพติด เพราะยาเสพติดสร้างปัญหาให้กับประเทศชาติเป็นอย่างมาก จึงได้เข้าร่วมเป็นภาคีสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988 และร่วมลงนามในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000

3. มาตรการทางกฎหมายในการปราบปรามผู้สนับสนุนหรือช่วยเหลือในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของต่างประเทศ

สำหรับกฎหมายว่าด้วยการสนับสนุนหรือช่วยเหลือผู้กระทำความผิด ในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ได้ศึกษาค้นคว้ากฎหมายต่างประเทศ ดังต่อไปนี้

ในส่วนของสหรัฐอเมริกา ได้นำหลักการสมคบกันกระทำความผิดตามกฎหมาย Racketeer Influenced and Corrupt Organization Statue (RICO) มาใช้เสริมหลักตัวการ ผู้ใช้ผู้สนับสนุน ในประมวลกฎหมายอาญา

สำหรับสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี มิได้บัญญัติโทษสำหรับการสนับสนุนหรือช่วยเหลือผู้กระทำความผิด ในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดไว้โดยเฉพาะ ก็จะนำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายอาญามาบังคับใช้ เนื่องจากกฎหมายยาเสพติดถือเป็นกฎหมายอาญา

สำหรับสาธารณรัฐฝรั่งเศสก็เช่นเดียวกับสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี กล่าวคือ มิได้บัญญัติโทษสำหรับการสนับสนุนหรือช่วยเหลือผู้กระทำความผิด ในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดไว้โดยเฉพาะ ก็จะนำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายอาญามาบังคับใช้ เนื่องจากกฎหมาย ยาเสพติดถือเป็นกฎหมายอาญา

4. วิเคราะห์ толงโทษฐานสนับสนุนหรือช่วยเหลือ ในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

ศึกษาถึงที่มาของกฎหมายเพื่อใช้เป็นหลักในการศึกษาเปรียบเทียบแนวทางการลงโทษสำหรับการสนับสนุนหรือช่วยเหลือผู้กระทำความผิด ในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ตามกฎหมายประเทศไทยและกฎหมายต่างประเทศ นอกจากนี้ จะได้วิเคราะห์ถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินคดีดังกล่าว เพื่อการปรับปรุงแก้ไขบทบัญญัติกฎหมายให้มีมาตรการทางกฎหมายที่ทันสมัยและเหมาะสมกับการต่อต้านและการปราบปรามองค์กรอาชญากรรมยาเสพติดที่มีการพัฒนารูปแบบใหม่ ๆ ต่อไป

4.1 วิเคราะห์หลักการสนับสนุนหรือช่วยเหลือ ในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

เนื่องจากกฎหมายอาญา หมายรวมถึงความผิดถึง กฎหมายที่มีบทบัญญัติว่าด้วยการกระทำหรือไม่กระทำการอย่างใดเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ ดังนั้น หากกฎหมายฉบับใดก็ตาม ที่มีบทบัญญัติกำหนดให้การกระทำหรือละเว้นกระทำเป็นความผิด และกำหนดให้ต้องได้รับโทษ 5 ประเภท ตามที่ระบุไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 18 ได้แก่ โทษประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับ และริบทรัพย์สิน ย่อมถือได้ว่าเป็นกฎหมายอาญาทั้งสิ้น กฎหมายยาเสพติดก็มีลักษณะเช่นเดียวกัน คือ มีบทบัญญัติที่กำหนดให้การกระทำหรือละเว้นการกระทำเป็นความผิดและต้องได้รับโทษ จึงถือเป็นกฎหมายอาญาด้วยเช่นกัน

สำหรับความผิดฐานสนับสนุนนั้น นอกจากจะบัญญัติไว้ในมาตรา 86 แห่งประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งบัญญัติให้ผู้สนับสนุนการกระทำความผิด ต้องระวางโทษสองในสามส่วนของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดที่สนับสนุนนั้น ในขณะที่ตามพระราชบัญญัติมาตรการในการ

ปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 มาตรา 6 บัญญัติให้ผู้กระทำการสนับสนุนหรือช่วยเหลือผู้กระทำความผิด ในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ให้ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับตัวการในความผิด ทั้งที่ลักษณะการสนับสนุนหรือช่วยเหลือตามประมวลกฎหมายอาญา มิได้กำหนดลักษณะของการสนับสนุนหรือการช่วยเหลือไว้อย่างชัดเจน คำว่าการสนับสนุนหรือการช่วยเหลือให้ความสะดวกเป็นคำที่มีความหมายอย่างกว้าง โดยไม่จำกัดว่าต้องกระทำการด้วยวิธีการใด ๆ รวมถึงการให้ความช่วยเหลือทางด้านจิตใจก็ได้ พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 ก็เช่นเดียวกับประมวลกฎหมายอาญา แตกต่างกันเพียงบทลงโทษ โดยพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 ได้กำหนดบทลงโทษในสัดส่วนที่รุนแรงกว่า คือ ลงโทษเท่าตัวการ ซึ่งเมื่อนำมาพิจารณากับอัตราโทษความผิดยาเสพติดมีการกำหนดบทลงโทษที่รุนแรงถึงขั้นประหารชีวิตแล้ว จึงทำให้บทลงโทษตามมาตรา 6 ยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้นเมื่อเทียบกับบทลงโทษตามมาตรา 86 แห่งประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมจากการลงโทษที่ไม่ได้สัดส่วนต่อการกระทำความผิด และอาจมีผลต่อการใช้มาตรการบังคับทางอาญาของศาล ซึ่งอาจเป็นประเด็นทำให้ศาลลำบากใจในการที่จะพิจารณาลงโทษผู้สนับสนุนหรือช่วยเหลือในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเช่นเดียวกันกับตัวการในการกระทำความผิดในกรณี ที่ความผิดนั้นมีอัตราโทษที่สูง เช่น แม่บ้านโรงแรมแห่งหนึ่งรับจ้างเปิดบัญชีและได้มอบบัญชี เงินฝากให้กับผู้ค้ายาเสพติดเพียงหวังเงินค่าจ้างเพียง 500 บาท แต่ต้องถูกลงโทษประหารชีวิตเท่าตัวการที่นำบัญชีไปใช้ในการรับโอนเงินค่ายาเสพติดของเครือข่ายการค้ายาเสพติด ที่ถูกจับกุมพร้อมยาบ้าจำนวน 1,000,000 เม็ด เป็นต้น

4.2 วิเคราะห์ลักษณะของตัวการและผู้สนับสนุน

คำว่า “ตัวการ” เกิดจากการที่มีบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป มีเจตนาที่จะกระทำความผิดอย่างเดียวกันและมีการกระทำความผิดนั้นร่วมกัน กล่าวคือ ต้องร่วมกันทั้งการกระทำและเจตนา และตัวการถือเป็นผู้ลงมือกระทำให้เกิดผลอันเป็นอันตรายขั้นสุดท้ายของความผิดนั้น

แต่สำหรับ “ผู้สนับสนุนหรือช่วยเหลือ” เป็นเพียงบุคคลที่มีส่วนในการกระทำความผิดเพียงการให้การสนับสนุนหรือช่วยเหลือในการกระทำความผิดของผู้อื่นเพียงเท่านั้น มิได้เป็นผู้ทำให้เกิดผลอันเป็นอันตรายขั้นสุดท้ายของการกระทำความผิดนั้น ๆ

4.3 เปรียบเทียบบทลงโทษฐานสนับสนุนหรือช่วยเหลือ ในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของประเทศไทยกับต่างประเทศ

กฎหมายสหรัฐอเมริกา ถือว่าความผิด “CONSPIRACY” ได้รวมลักษณะของการร่วมวางแผน ช่วยเหลือเข้าไว้ด้วยกัน ใน Model Penal Code Sec.5.03 Criminal Conspiracy ของประเทศสหรัฐอเมริกา ได้รวมเอาหลักการสมคบและการสนับสนุนหรือช่วยเหลือผู้กระทำความผิดในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดไว้ด้วยกันในความผิดสมคบ (Conspiracy) โดยมีมาตรการในการลงโทษบุคคลที่เท่าเทียมกัน

กฎหมายยาเสพติดของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี มิได้บัญญัติบทลงโทษสำหรับ ความผิดฐานสนับสนุนหรือช่วยเหลือไว้โดยเฉพาะ ดังนั้น จึงต้องนำกฎหมายอาญามาใช้บังคับ ซึ่ง กฎหมายอาญาเยอรมัน ได้มีการแบ่งแยกผู้กระทำความผิด ผู้ใช้ และผู้สนับสนุนออกจากกันอย่าง ชัดเจน และยังมีการลดหย่อนโทษของผู้สนับสนุนลงจากผู้กระทำความผิดอีกด้วย ซึ่งมีความ คล้ายคลึงกับการแบ่งแยกลักษณะของตัวการ ผู้ใช้ และผู้สนับสนุน ตามกฎหมายอาญาไทย

กฎหมายอาญาของสาธารณรัฐฝรั่งเศสในเรื่องของผู้กระทำความผิดกับผู้สนับสนุนนั้น มีความคล้ายกับกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกาตรงที่เป็นประเทศที่ใช้ระบบผู้กระทำความผิด หนึ่งเดียวเหมือนกัน กฎหมายยาเสพติดของสาธารณรัฐฝรั่งเศส มิได้บัญญัติบทลงโทษสำหรับการ กระทำความผิดฐานสนับสนุนหรือช่วยเหลือไว้โดยเฉพาะ ดังนั้น จึงต้องนำกฎหมายอาญามาใช้ บังคับ ตามกฎหมายอาญาฝรั่งเศส โทษของผู้ร่วมกระทำความผิด ฉบับก่อนปี 1810 ผู้ร่วมกระทำ ความผิดจะต้องรับโทษเท่ากับผู้ลงมือกระทำความผิด ต่อมาได้แก้ไขบทบัญญัติดังกล่าว ซึ่ง ปัจจุบันประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศส ผู้ร่วมกระทำความผิดจะต้องรับโทษเสมือนเป็นผู้ลงมือ กระทำความผิด การแก้ไขคล้ายกับว่าไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงอะไรเลย แต่ในทางปฏิบัติแล้วศาล ฝรั่งเศสไม่จำเป็นต้องลงโทษผู้ร่วมกระทำความผิดเท่ากับผู้ลงมือกระทำความผิด

5. ข้อเสนอแนะ

การศึกษามาตรการทางกฎหมายสำหรับการสนับสนุนหรือช่วยเหลือผู้กระทำความผิด ในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ผู้เขียนมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิด เกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 เกี่ยวกับบทกำหนดโทษ ในความผิดฐานสนับสนุนหรือช่วยเหลือ ผู้กระทำความผิด ในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ตามมาตรา 6 โดยให้ยกเลิกมาตรา 6(1) และ ให้นำบทบัญญัติตามประมวลกฎหมายอาญามาใช้บังคับแทน เพื่อสอดคล้องกับการตกลงกัน กระทำความผิดของขบวนการอาชญากรรมซึ่งมักจะมีผู้ร่วมกระทำความผิดมากกว่าสองคน

2. ควรกำหนดโทษทางอาญาใหม่เพื่อให้ศาลสามารถใช้มาตรการบังคับทางอาญาได้ มากขึ้น ทั้งนี้ เพื่อให้เหมาะสมกับตัวผู้กระทำความผิดและคำนึงถึงผลของโทษที่จะเกิดขึ้นกับ ชีวิตของผู้กระทำความผิดในสังคมในอนาคตด้วย ตามหลักการใช้มาตรการบังคับทางอาญาให้ เหมาะสมกับบุคคล (Individualization of Punishment) โดยควรคำนึงถึงพฤติกรรมและลักษณะ ของการกระทำ ความร้ายแรงของการกระทำ และความเป็นไปได้ในการบังคับโทษกับผู้กระทำ ความผิดคนนั้น โดยเฉพาะผู้ที่มีส่วนร่วมในการกระทำความผิด จึงต้องพิจารณาไปไกลกว่าการ ที่ จะกำหนดว่าผู้กระทำความผิดควรจะได้รับโทษเท่าใด แต่จะต้องมองไปถึงการแก้ไขพฤติกรรมนิสัยของ ผู้กระทำความผิดนั้นด้วย เพื่อความเป็นไปได้ในการบังคับใช้กฎหมายที่มีประสิทธิภาพ และ เหมาะสมกับบริบทของสังคมไทย และเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินคดีผู้กระทำความผิดต่อไป

การศึกษาวินิจฉัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาปัญหาการกำหนดบทลงโทษฐานสนับสนุนหรือช่วยเหลือ ตามมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 ซึ่งผู้เขียนมุ่งเน้นศึกษาบทลงโทษใน มาตรา 6(1) แห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 กับมาตรา 86 แห่งประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งใน มาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 ยังมีอนุมาตราอื่นอีก 5 อนุมาตรา (มาตรา 6(2)-(6)) ที่น่าสนใจ และเพื่อให้เกิดความครบถ้วนตามบทบัญญัติของมาตรา 6 ผู้เขียนเห็นว่า ควรมีการศึกษาวินิจฉัยในอนุมาตราอื่นในการวินิจฉัยครั้งต่อไป

เอกสารอ้างอิง

โกเมน ภักดิ์ภิรมย์, กฎหมายอาญาเปรียบเทียบและอาชญาวิทยา: กฎหมายฝรั่งเศส (โครงการปริญญาโท คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์).

คณิต ฌ นคร, กฎหมายอาญาภาคทั่วไป, พิมพ์ครั้งที่ 5, กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2556.

ปกรณ์ ไพโรจน์กูร, พ.ต.อ., วารสารการศึกษาและพัฒนาสังคม, ปีที่ 7, ฉบับที่ 1.

พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ และคณะ “โครงการติดตามประเมินผลการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมพิเศษ” สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม, 2549.

การประชุมทางวิชาการระดับชาติ ว่าด้วยงานยุติธรรม ครั้งที่ 2 “มาตรการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมและผู้มีอิทธิพล” (6-7 กันยายน 2547).

ปกรณ์ ไพโรจน์กูร, พ.ต.อ., วารสารการศึกษาและพัฒนาสังคม, ปีที่ 7, ฉบับที่ 1.

สุภัสลี เทพหัสดิน ฌ อยู่ธยา, วารสารธรรมศาสตร์ ปีที่ 32, ฉบับที่ 3.

ปิยะพันธุ์ สารากรบริรักษ์, “การกำหนดความผิดอาญาฐานเกี่ยวกับการฟอกเงิน”. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2534.

Bryan A. Garner. Black's Law Dictionary. 8th ed. U.S.A.: Thomson, 1999.

Wayne R. LaFave, Fourth edition (The United States of America: West, a Thomson business, 2003).